

Џек
Лондон

Бели Очњак

Превео с енглеског
Др Божидар Марковић

■ Laguna ■

Наслов оригинала

Jack London

THE WHITE FANG

Translation copyright © 2025 овог издања, ЛАГУНА

Бели Очњак

САДРЖАЈ

ПРВИ ДЕО

У потрази за месом	11
Вучица	20
Крик глади	32

ДРУГИ ДЕО

Битка очњака	47
Јазбина	59
Сиви вучић.	69
Зид света	76
Закон мяса	89

ТРЕЋИ ДЕО

Творци ватре.	99
Робовање	112

Прогнаник	122
Трагом богова	128
Уговор.	134
Глад	144

ЧЕТВРТИ ДЕО

Непријатељ свог рода	157
Луди бог.	169
Царство мржње	179
У чељустима смрти	186
Неукротиви	199
Вољени господар	206

ПЕТИ ДЕО

Дуго путовање	225
Земља на Југу.	232
Имање вољеног бога	240
Позив крви.	253
Уснули вук	261

ПРВИ ДЕО

I ГЛАВА

У ПОТРАЗИ ЗА МЕСОМ

Тамна јелова гора мргодила се с обе стране замрзнуте реке. Скорашњи ветар био је скинуо дрвећу његово бело рухо од иња, те се чинило да се оно нагиње једно према другом, црно и злокобно, у све слабијој светлости дана. Мукла тишина владала је над целим пределом. Сâм предео био је оличење пустоши, без живота, без покрета, тако самотан и студен да чак није уливао ни тугу. Назирао се у њему као неки наговештај смеха, али смеха језивијег од сваке туге – смеха суморнијег од смеха Сфингиног, смеха леденог као иње и кроз који се церила јарост неумитности. То се охола и неизрецива мудрост вечности смејала узалудности живота и животног напора. Била је то Дивљина – пуста Дивљина Севера, залеђена срца.

Али је ту било живота, у томе пределу, и то пркосног живота. Низ залеђену реку с напором се кретала поворка паса вучјака. По њиховом чекињастом крзну нахватало се иње. Дах им се ледио у ваздуху чим би им изишао из уста, избијајући у колотовима паре која је падала на њихову длаку и претварала се у кристале иња. На псима је била кожна опрема и они су кожним ременима били

везани за саонице, које су вукли за собом. Саонице су биле без саоника. Биле су начињене од јаке брезове коре, те су на снегу лежале целом површином.

Предњи део саоница био је повијен навише како би лакше сабијао мекани снег који се као талас дизао испред њих. На саоницама је чврсто привезан лежао дуг и узан правоугаони сандук. Било је на њима и других ствари: ћебади, секира, лонац за кување кафе, тигањ, али се тај дуги и узани правоугаони сандук највише истицао и заузимао највише места.

Испред паса, на широким крпљама напорно је корачао један човек. За саоницама други. У сандуку, на саоницама, лежао је трећи човек, који се више није кретао: њега је Дивљина победила и толико сатрла да се никад више неће кретати, нити борити. Није у природи Дивљине да воли кретање. Њу живот вређа, јер је живот кретање, а Дивљина увек тежи да уништи кретање. Она смрзава воду да јој спречи ток ка мору; она изгони мезгру из дрвећа док мраз не продре до саме његове сржи; а још најсуровије и најсвирепије Дивљина кињи и мрви човека, човека који је најнемирнији облик живота, вечити бунтовник против закона да све што се креће мора на крају да заврши мировањем.

Али она два човека, незаstraшена и неукроћена, који још нису били мртви, напорно су корачали испред и иза саоница. Тела су им била покривена крзном и меком уштављеном кожом. На трепавицама, образима и уснама нахватало се толико иња од њиховог смрзнутог даха да им се лица нису распознавала. То им је давало изглед сабласних маски, пратилаца спровода који у свету привиђења учествују у погребној поворци неке утваре. Али су они упркос свему томе били људи који су продирали у ту туробну земљу подругљивог смешка и тишине, нејаки

пустолови потпуно предани својој огромној пустоловини, који су се ухватили укоштац са силама једног света далеког, туђег и беживотног као понори у простору.

Корачали су истрајно и ћутали, штедећи дах ради телесног напора. Свуда око њих царовала је тишина и притискала их својом опипљивом присутношћу. Она је деловала на њихов дух као што притисак дубоке воде делује на гњурчево тело. Гњечила их је тежином свог бескрајног пространства и својом непроменљивом решеношћу. Гњечила их је до најудаљенијих кутова њихове душе, цедећи из њих, као сок из грожђа, сву лажну ревност, извештачено одушевљење и уображеност људског духа, док нису постали свесни колико су временски ограничени и сићушни, зрнца и трунке који се несретно и с нешто мало памети провлаче кроз разигране и испреплетане велике и следе стихије и силе.

Прође један час, прође и други. Бледа светлост кратког дана без сунца поче да ишчезава, кад се кроз мирни ваздух разлеже један слаб и удаљен урлик. Пео се нагло увис парајући ваздух док није достигао највиши тон и на тој висини задржао, дрхтав и напет, да би затим полако замро. То би могао бити и вапај неке изгубљене душе да се у њему није осећала извесна суморност дивљине и жудња глади. Човек с чела окрете главу колико да му се поглед сретне с погледом човека на зачељу. И тад један другом климнуше главом, преко дугог и узаног правоугаоног ковчега.

Разлеже се и други урлик и оштро као иглом запара тишином. Оба човека погледаше у правцу места одакле је долазио глас. Било је то иза њих, негде у снежном пространству које су тек били прешли. Као одговор зачу се и трећи урлик, који исто тако допре из позадине, али улево од другог.

– Иду за нама, Биле – рече човек с чела.

Глас му је био промукао и неприродан, видело се да говори с напором.

– Месо је реткост – одговори му друг. – Данима већ нисам опазио зечји траг.

После тога више нису говорили иако су пажљиво послушкивали урлике гонилаца који су непрестано одјекивали за њима.

Кад се почело смркавати, скренули су псе према јеловом шумарку на обали реке и ту су подигли логор. Мртвачки ковчег украј ватре служио је уједно и као седиште и као сто. Скупљени у гомилу, на другој страни ватре, вучјаци су режали и кавжили се међу собом, али нису испољавали нимало воље да напусте друштво и да зађу у помрчину.

– Чини ми се, Хенри, они више воле да су ближе ватри – примети Бил.

Хенри, који је чукао крај ватре и спуштао комадић леда у лонац с кафом да се кафа слегне, климну главом. Није ни речи проговорио све док није сео на мртвачки ковчег и почео да једе.

– Знају они где им је кожа сигурна – рече. – Милије им је да ждериу него да буду пождерани. Мудре су те псине.

Бил одмахну главом. – Ех, ко ће то знати.

Друг га погледа радознало. – Први пут да чујем од тебе како пси нису мудри.

– Хенри – рече други човек жваћући са уживањем пасуљ који је јео – јеси ли опазио како су пси галамили кад сам их ’ранио?

– Заиста, лајали су више но обично – признаде Хенри.

– А колико паса имамо, Хенри?

– Шест.

– Ето, видиш, Хенри... – Бил застаде за тренутак да би својим речима дао што већи значај. – Као што ти рекох, Хенри, ми имамо шест паса. Ја сам извадио шест риба. Дао сам по једну рибу сваком псу и, Хенри, недостајала ми је још једна риба.

– Погрешио си у бројању.

– Ми имамо шест паса – понови други човек без узбуђења. – Извадио сам шест риба. Једноухи је остао без рибе. Вратио сам се онда до торбе и донео рибу и њему.

– Али ми имамо само шест паса – рече Хенри.

– Хенри – настави Бил – нећу рећи да су све то били пси, али их је седморо добило рибу.

Хенри преста да једе да би погледао преко ватре и пребројао псе.

– Сад их је само шест – рече.

– Видео сам једног како бежи преко снега – саопшти Бил са хладном сигурношћу. – Видео сам их седморо.

Хенри га погледа са сажаљењем и додаде: – Бићу срећан и пресрећан кад се ово наше путовање једном заврши.

– Шта тиме хоћеш да кажеш? – упита Бил.

– Хоћу да кажем да ти је овај наш товар ударио на живце и да ти се привиђа.

– Помишљао сам ја и на то – одговори Бил. – И зато, кад сам га опазио како бежи преко снега, погледао сам у снег и видео му траг. Затим сам пребројао псе и опет их је било шесторо. Траг је још и сад тамо у снегу. Хоћеш ли да га видиш? Показаћу ти га.

Хенри није одговарао, али је продужио да жваће у тишини док није завршио обед и залио га завршном шољом кафе. Онда је надланицом обрисао уста и казао:

– Ти, значи, мислиш да је то био...

Прекинуло га је дуго и тужно завијање пуно дивље језе, које је долазило однекуд из помрчине. Он заста да га послуша, па онда заврши реченицу покретом руке у правцу из којег је долазио глас: – ... један од оних тамо?

Бил климну главом. – Пре ће бити да је то но ишта друго. И сам си запазио колику су грају подигли пси.

Урлик за урликом, на које су се надовезивали други урлици, претварао је тишину у прави пакао. Урлици су долазили са свих страна, а пси су се у страху прибијали један уз другог и тискали тако близу ватре да им је јара смудила длаку. Бил баци на ватру још дрва пре но што ће припалити лулу.

– Као да си се мало уплашио – рече Хенри.

– Хенри... – Али пре но што ће наставити, замишљено је вукао на лулу неко време. – Мислио сам нешто како је овај овде срећнији но што ћемо ти и ја икад бити. – Показао је на трећег управљајући палац према сандуку на коме су седели.

– Кад ти и ја умremo, Хенри, бићемо срећни ако изнад наших лешева буде довољно камења да нас сачува од паса.

– Али ми немамо ни родбине, ни пара, нити осталог као он – одврати Хенри. – Овакви погребни на дуге стазе никако не одговарају нашим цеповима.

– Питам се, Хенри, зашто човек као, ето, овај, који је можда био лорд или нешто слично у својој земљи, и који није морао да лупа главу шта ће јести и на шта ће лећи, зашто је он и кога врага долазио да се ломата по овој пустињи догу иза леђа – ето шта ми никако не иде у главу.

– Могао је доживети дубоку старост да је остао код своје куће – сложи се Хенри.

Бил заусти да нешто каже, али се предомисли. Уместо тога он упре прстом према зиду од помрчине који се са свих страна склапао око њих. У црној тмини није се могао назрети никакав облик, него се једино могао видети пар очију које су се сјајиле као жеравица. Хенри показа главом на још један пар, затим на још један, трећи. Логор им је био опасан читавим кругом ужарених очију. С времена на време, неки пар би се померио или би га нестало, да се тренутак доцније поново појави.

Узнемиреност паса се повећавала; у изненадном налету страха они се сјурише на другу страну ватре приближавајући се и пузећи око ногу људи. У тој гужви један од паса се преврну на ивицу ватре и стаде да скичи од бола и страха, док је мирис његове осмуђене длаке испуњавао ваздух. Та узбуна примора круг очију да се за тренутак ужурбано помери, чак и да мало узмакне, али чим се пси смирише, он се поново врати на старо место.

– Грдне ли несреће, Хенри, што остадосмо без муниције!

Бил испуши лулу па поможе другу да за спавање простре крзно и ћебе преко јелових грана које је пре вечере положио по снегу.

Хенри нешто прогунђа и поче да дреши мокасине.

– Колико ти оно рече да ти је метака остало? – упитао је.

– Три – гласио је одговор. – А желео бих да их је триста; онда бих им показао шта могу, ђаво да их носи! – И љутито запрети песницом ујагреним очима, па спокојно поче да намешта мокасине покрај ватре.

– И кад би још ова хладноћа попустила – наставио је. – Већ је две недеље како стоји на педесет испод нуле. И камо лепе среће, Хенри, да никад нисам ни кренуо на овај пут. Не допада ми се како све ово изгледа. Некако

ми нису све козе на броју. И кад је већ реч о жељама, волео бих да се ово путовање једном већ докрајчи, па да ти и ја лепо седнемо крај ватре у Форт Мак Гарију и да отприлике баш у ово време прочешљамо карте – ето шта бих желео.

Хенри нешто прогунђа па се увуче у постељу. Тек што је учврстио сан, кад га трже глас његовог друга.

– Је ли, Хенри, кад је онај други дош^о и добио рибу – зашто пси нису навалили на њега! То ми, ето, никако не да мира.

– Теби, Биле, много штошта не да мира – чу се сањив одговор. – Никад раније ниси био такав. Завежи сад и спавај, па ћеш сутра бити чио и весео. Имаш киселине у стомаку, ето шта ти не да мира.

Под истим покривачем спавали су један уз другог и тешко дисали. Ватра ослаби, а ужарене очи стегоше круг који су поставиле око логора. Пси су се из страха збили у гомилу и с времена на време претећи су режали кад би се неки пар очију ближе примакао. У једном тренутку њихова граја постаде толико бучна да се Бил пробуди.

Обазриво се извукао из постеље да не би пробудио друга, и набаци још дрва на ватру. Чим ватра поче да се распламсава, круг очију узмаче. Бил баци летимичан поглед на збијене псе. Протрља очи и осмотри их пажљивије. Онда се поново увуче под покривач.

– Хенри – рече – еј, Хенри!

Хенри застења прелазећи из сна у будно стање, па упита:

– Шта је сад?

– Ништа – стиже одговор – осим што их је сад опет седморо. Баш сам их сад пребројао.

Хенри прими то обавештење с гунђањем које пређе у хркање кад је поново заспао.

Ујутру се Хенри први пробуди и диже свог друга из постеље. Требало је још три сата до дневне светлости, иако је већ било шест часова, те се Хенри даде на посао да у мраку спреми доручак, док је Бил увијао ћебад и припремао саонице за презање.

– Је ли, Хенри – упита наједанпут – колико ти оно рече да ми имамо паса?

– Шест.

– Није тачно – објави Бил ликујући.

– Да није опет седам? – упита Хенри.

– Није, него пет; један је нестao.

– Шта кажеш? – узвикну Хенри срдито и остави кување да би пребројао псе.

– У праву си, Биле – закључи. – Нестao је Дебељко.

– Кад је једном кренуо, одјурио је као муња. Нисам га могао видети од дима.

– Нема никакве наде – закључи Хенри. Просто су га живог прождрали. Кладим се да је још скичао док им је пролазио кроз ждрела, проклети да су!

– Увек је то била глупава псина – рече Бил.

– Али ниједан глупави пас не треба да је толика будала да побегне и тако заврши. – Замишљено је посматрао остатак запреге и брзим погледом одмеравао главне особине сваке животиње. – Кладим се да ниједан од ових овде тако нешто не би учинио.

– Не би те ни мотком могао отерати од ватре – сложи се Бил. – Мени се одувек чинило да с Дебељком нешто није у реду.

И то би посмртно слово једном настрадалом псу на пртини далеког Севера, мање оскудно од посмртног слова многим псима и многим људима.